

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2015. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır.

© Republic of Turkey, 2015. Unofficial translation made by the Human Rights Department of the Ministry of Justice Directorate General for International Law and Foreign Relations This translation does not bind the Court.

© République de Turquie, 2015. Cette traduction non officielle a été faite par la Direction des Droits de l'Homme de l'Unité des Relations extérieures et juridiques du Ministère de la Justice. Elle ne lie pas la Cour.

Tematik Bilgi Notu – Uluslar arası çocuk kaçırma

Mart 2016

İşbu Tematik Bilgi Notu, Mahkeme açısından bağlayıcı değildir ve tüm ayrıntılarına içermemektedir.

Uluslar arası çocuk kaçırma

“Uluslar arası çocuk kaçırma olaylarında, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesinin¹ Taraf Devletlere yüklediği yükümlülükler, ... özellikle Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine Dair 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi ... ve Çocuk Haklarına Dair 20 Kasım 1989 tarihli Sözleşme dikkate alınarak yorumlanmalıdır. ...

Ancak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Sözleşme'nin, Avrupa kamu düzeninin bireylerin korunması amaçlı bir aracı olma özelliğini, ve kendisinin ... “Yüksek Akit

¹Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesi (özel ve aile hayatına saygı hakkı) şu şekildedir:

“1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir.”

Taraflar tarafından üstlenilen Sözleşme'ye ilişkin yükümlülüklerin denetlenmesini sağlama" görevini ... göz önünde bulundurmalıdır. Bu nedenle, Mahkeme, yerel mahkemelerin izlediği usulleri, özellikle de yerel mahkemelerin Lahey Sözleşmesi'ni yorumlarken ve uygularken Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin teminatlarını koruyup korumadıklarını gözden geçirme yetkisine sahiptir ...

Bu kapsamda belirleyici olan unsur, söz konusu menfaatlerin – çocukların, her iki ebeveynin ve kamunun menfaatlerinin – arasında, bu tür konularda Devletlere tanınan takdir yetkisi kapsamında adil bir denge kurulup kurulmadığıdır ... ancak, ... Lahey Sözleşmesi'nin "çocukların tutulmaları ile ilgili menfaatlerinin olağanüstü önem taşıdığını" belirten Önsöz'ünden de açıkça anlaşılacağı üzere, ... çocuğun menfaatlerinin öncelikli tutulması gerektiği unutulmamalıdır. Çocuğun yararına olacak şey, mahiyete ve ciddiyete bağlı olmak üzere, ebeveynlerinin menfaatlerinden daha üstün tutulabilir... Ancak ebeveynlerin, özellikle de çocuklarıyla düzenli olarak görüşme konusundaki menfaatleri, söz konusu menfaatlerin dengelenmesinde göz önünde tutulması gereken bir unsur olarak kalacaktır...

Çocuğun menfaati iki farklı açıdan oluşur. Bir yandan, bu menfaatler, ailenin özellikle uygun olmadığı durumlar hariç olmak üzere, çocuğun ailesiyle olan bağlarının korunmasını gerektirir. Ayrıca aile bağlarının yalnızca çok istisnai durumlarda zedelenebileceğini ve bireysel ilişkilerin korunması için her şeyin yapılması gerektiğini, uygun olduğu takdirde ve zamanda ailenin "yeniden yapılanmasının" sağlanması gerektiğini belirtmektedir... Öte yandan, çocuğun huzurlu bir ortamda yetişmesi de açıkça çocuğun menfaati yönünde olacaktır ve hiçbir ebeveynin 8. madde kapsamında çocuğun sağlığını ve gelişimini olumsuz etkileyecek önlemler aldırma hakkı yoktur...

Aynı felsefe, ilke olarak, çocuğun geri getirilmesinin çocuk üzerinde fiziksel ya da psikolojik bir zarar oluşturacağına ya da tahammül edemeyeceği durumlara yol açacağına yönelik ciddi bir risk olmadığı sürece kaçırılan bir çocuğun en kısa sürede geri getirilmesini gerektiren Lahey Sözleşmesi'nde de esastır ... (X / *Letonya*, başvuru no. 27853/09, 26 Kasım 2013 tarihli Büyük Daire kararı, §§ 93-108).

Ebeveynlerden birinin çocuğu kaçırmasına yönelik diğer ebeveynin yaptığı başvurular

Ignaccolo-Zenide / Romanya

25 Ocak 2000

Başvuranın boşanmasının ardından, Fransız mahkemesi kesinleşen kararında başvuranın evliliğinden olan iki çocuğunun da başvuran ile yaşamasına hükmetmiştir. 1990 yılında, yaz tatili sırasında, çocuklar başvuranın eski kocasını ziyarete gitmişlerdir; başvuranın eski kocasının hem Fransa hem de Romanya vatandaşlığı vardır ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşamaktadır. Ancak, yaz tatilinin sonunda, başvuranın eski kocası çocukları başvurana geri göndermeyi reddetmiştir. Başvuranın eski kocası, uluslararası çocuk kaçırma konulu 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi kapsamında davanın sevk edildiği Amerikan makamlarından saklanmak için defalarca adres değiştirdikten sonra 1994 yılının Mart ayında Romanya'ya kaçmayı başarmıştır. 14 Aralık 1994 tarihinde Bükreş İlk Derece Mahkemesi çocukların başvurana geri verilmesi yönünde bir ihtar çekmiştir. Ancak başvuranın çocuklarını geri alma yönündeki çabaları başarısız olmuştur. Başvuran 1990 yılından beri çocuklarını yalnızca bir kez, 29 Ocak 1997 tarihinde Romanya yetkililerinin düzenlediği görüşme sırasında görebilmiştir. Başvuran, Romanya yetkililerinin, mahkeme kararlarının süratle icra edilmesi ve kızının kendisine verilmesinin sağlanması için yeterli adımları atmadıklarını iddia etmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Romanya yetkililerinin başvuranın çocuğunun geri verilmesi hakkının icrasına yönelik yeterli ve etkin bir şekilde çaba sarf etmediklerini ve dolayısıyla aile hayatına saygı hakkını ihlal ettiklerini gözlemleyerek Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesinin (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, yetkililerin özellikle de başvuranın çocuğunun geri

getirilmesinin sağlanmasına ilişkin 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi'nin 7. maddesinde belirtilen önlemleri almadıklarını gözlemlemiştir.

Iglesias Gil ve A. U. I. / İspanya

29 Nisan 2003

Başvuran, İspanya yetkililerinin, babası ile birlikte Amerika Birleşik Devletleri'ne götürülen çocuğunun velayeti ve münhasır ebeveynlik yetkisine ilişkin mahkeme kararlarının zamanında icrasının sağlanmasına yönelik uygun önlemleri almadıklarını iddia etmiştir. Başvuran, özellikle de çocuğunun kaçırılmasına ilişkin şikayetine yönelik olarak yetkililerin gerekenleri yapmadıklarından şikayetçi olmuştur.

Mahkeme, İspanya yetkililerinin başvuranın çocuğunun geri getirilmesine yönelik hakkının ve çocuğun annesi ile olma hakkının gereklerinin yerine getirilmesi için yeterli ve etkin adımlar atmadıklarına ve dolayısıyla Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir. Mahkeme, özellikle de, çocuğun annesine geri getirilmesinin sağlanması için 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi'nin ilgili hükümlerinde belirtilen uygun önlemleri uygulamanın yetkililerin görevi olduğunu gözlemlemiştir. Ancak mevcut davada başvuran ile çocuğu lehine alınan kararların icrasına ilişkin hiçbir önlem alınmamıştır.

Bianchi / İsviçre

22 Haziran 2006

Bu dava, bir çocuğun İsviçre asıllı annesi tarafından, İtalya asıllı babasından (başvuran) kaçırılması ile ilgilidir. Başvuran, Lucerne Kanton makamları önündeki yargılamaların uzunluğundan ve İsviçre makamlarının oğlunun İtalya'ya geri getirilmesi yönündeki mahkeme kararlarını icra etmemelerinden şikayetçi olmuştur.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, İsviçre makamlarının 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi'nin konusunu ve amacını ihlal eden eylemsizliğinin, baba ile oğul arasındaki iletişimin yaklaşık iki yıllık bir süre boyunca tamamen kopmasına neden olduğunu; ayrıca çocuğun oldukça küçük olan yaşı göz önünde alındığında bu durumun baba ile oğul arasında yabancılaşmaya yol açabileceğini ve bunun da çocuğun yararına olduğunun söylenemeyeceğini belirtmiştir. Dolayısıyla, Mahkeme, başvuranın özel ve aile hayatına saygı hakkının Sözleşme'nin gerektirdiği gibi etkin bir şekilde korunmadığına karar vermiştir.

Ayrıca bk: 5 Nisan 2005 tarihli **Monory / Romanya ve Macaristan** kararı; 6 Kasım 2008 tarihli **Carlson / İsviçre** kararı.

Bajrami / Arnavutluk

12 Aralık 2006

Başvuran ve eşi 1998 yılında ayrılmış; başvuranın eşi, kızı (Ocak 1997 doğumlu olan) ile birlikte kendi anne ve babasının yanına taşınmıştır. Başvuran, eski eşi ile ebeveynlerinin kızına erişimini engellemeleri dolayısıyla, ayrılmalarının ardından kızını yalnızca bir kez görebilmiştir. Başvuran, 2003 yılının Haziran ayında boşanma işlemleri başlatmıştır. Aynı zamanda eşi kızını başvuranın rızası dışında Yunanistan'a götürmeyi planladığı için, başvuran, polisten kızının pasaportunun engellenmesini talep etmiştir. Bu talebine rağmen, başvuranın eşi 2004 yılının Ocak ayında kızını Yunanistan'a götürmeyi başarmıştır. Boşanma işlemleri 2004 yılında sonuçlanmış ve kız çocuğunun velayeti başvurana verilmiştir. Ancak bu karar hiçbir zaman icra edilmemiştir.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme özellikle de velayet kararının yaklaşık iki sene boyunca icra edilmediğini ve bu durumdan da kızının geri getirilmesini sağlamak için düzenli olarak tüm gerekli adımları atan başvuranda bir kusur bulunamayacağını kaydetmiştir. Mahkeme, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Taraf Devletlerin ebeveynler ile çocukların bir araya getirilmesi için gerekli tüm önlemleri almasını

gerektirdiğini hatırlatarak, ve Arnavutluk devletinin bu kapsamda hiçbir uluslar arası araca icazet etmemesine rağmen, Arnavutluk hukuk sisteminin, Devletlerin Sözleşme'nin 8. maddesinde belirtilen pozitif yükümlülükleri kapsamında başvurana pratik ve etkin bir koruma sağlayan herhangi bir alternatif yol sunmadığına karar vermiştir.

Shaw / Macaristan

26 Temmuz 2011

Fransa'da yaşayan İrlanda vatandaşı başvuran ile Macaristan vatandaşı olan eşi 2005 yılında boşanmış ve kendilerine o sırada beş yaşında olan kızları için müşterek velayet verilmiştir. Bu davada, Mahkemeden, Macaristan makamlarının, özellikle de evlilikle ve ebeveyn sorumluluklarıyla² ilgili kararların yetki alanı, tanınması ve icrasına ilişkin 27 Kasım 2003 tarihli Konsey Yönetmeliği ile 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi kapsamındaki yükümlülükleri ışığında, başvuranın kızının (annesi tarafından Macaristan'a götürülen ve geri getirilmesi hakkı ve kızının babası ile bir araya getirilmesi yönünde yeterli ve etkin bir şekilde çaba sarf edip etmediklerinin incelenmesi talep edilmiştir.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, özellikle de çocuğun Fransa'ya geri getirilmesine yönelik kararın icrası emrinin verilmesi ile çocuğun annesiyle birlikte ortadan kaybolması arasında neredeyse on bir aylık bir sürenin geçtiğini gözlemlemiştir. Bu süre boyunca alınan tek icra önlemi yalnızca çocuğun gönüllü olarak getirilmesi yönünde başarısız bir talep ve kısmen az bir miktarda olan bir para cezası olmuştur. Babanın üç yılı aşkın bir süreyle haklarına erişememesi durumu daha da kötüleştirmiştir. Bunun asıl sebebi Macar yetkililerinin 27 Kasım 2003 tarihli Konsey Yönetmeliği'nin 41. maddesi kapsamında onaylanan nihai mahkeme kararına rağmen bu konuda yargı yetkisi kullanmayı reddetmeleridir.

² Evlilikle ve ebeveyn sorumluluklarıyla ilgili kararların yetki alanı, tanınması ve icrasına ilişkin 27 Kasım 2003 tarihli [Konsey Yönetmeliği \(EC\) No. 2201/2003](#) ("Brüksel II Mükerrer Yönetmeliği")

Karrer / Romanya

21 Şubat 2012

Bu dava, bir baba tarafından, kızının (2006 doğumlu) Avusturya'ya geri getirilmesi için 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi kapsamında Romanya mahkemelerine açtığı dava ile ilgilidir. 2008 yılının Şubat ayında, çocuğun annesi Avusturya'da birinci başvurana boşanma davası açmıştır. Birkaç ay sonra, çocuk hususunda velayet yargılamaları halen derdestken hem çocuk hem de annesi Romanya'ya gitmek için Avusturya'dan ayrılmışlardır. Başvuran sonradan kızının hukuka uygun olmayarak ülkeden çıkarıldığını ileri sürerek, Avusturya'ya geri getirilmesini talep etmiştir. 2009 yılının Temmuz ayında verilen nihai kararda, Romanya mahkemeleri, çocuğun Avusturya'ya dönüşünün kendisini fiziksel ve psikolojik zarara maruz bırakacağına karar vermişlerdir.

Mahkeme, özellikle, Romanya mahkemelerinin çocuğun en yüksek menfaatini değerlendirme hususunda yeterince detaylı bir inceleme yapmadıklarını ve 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi ışığında yorumlanan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin gerektirdiği üzere birinci başvurana görüşlerini sunma imkânı tanımadıklarını gözlemleyerek, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Ayrıca karar verme sürecinin adilliği hususunda; birinci başvurana Romanya mahkemeleri önünde görüşlerini birebir ya da yazılı olarak sunma imkânı hiçbir zaman tanınmamıştır. Son olarak, Mahkeme, Lahey Sözleşmesi'ne ilişkin yargılamaların altı haftada sonuçlanması gerekmesine rağmen mevcut davada iki aşamalı yargıda toplam on bir ay sürdüğünü gözlemiştir.

İlker Ensar Uyanık / Türkiye

3 Mayıs 2012

Bu dava, başvuran tarafından, eşiyle birlikte yaşadığı Amerika Birleşik Devletleri'ne çocuğunun dönmesini sağlamaya yönelik Türkiye'de başlatılan yargılamalarla ilgilidir. Anne, kızıyla Türkiye'de tatil yaptıktan sonra Türkiye'de kalmıştır. Başvuran, Türk

mahkemelerinin 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi'nin hükümlerine uyum sağlamadığına ve dolayısıyla bu mahkemeler önündeki yargılamaların adil olmadığına dair şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, Türk mahkemelerinin başvuranın aile bütünlüğünü kapsamlı bir değerlendirme yaparak incelemeyeceğini, diğerleri arasında 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi'nde belirtilmiş ilkeler ışığında incelemeyeceğini ve Türk Hukukunda karar verme sürecinin Avrupa Sözleşmesi'nin 8. maddesinden kaynaklanan usuli şartları karşılamadığını tespit ederek **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir.

Raw ve Diğerleri / Fransa

7 Mart 2013

Bu dava, birbirinden ayrı düşen çocuklar ortak oturma haklarına sahip olduğundan, on sekiz yaşın altındaki çocukların Birleşik Krallık'ta bulunan annelerine verilmelerine ilişkin kararın icra edilememesine ilişkindir. Çocuklar, Fransa'da babalarıyla birlikte yaşamak istemektedirler. Başvuranlar (anne, kendi adına ve çocuklarının adına hareket ettiğini belirtmiştir) Fransız yetkililerin iki çocuğun Birleşik Krallık'a göndermemeleri konusunda şikâyetçi olmuşlardır.

Mahkeme, Fransız yetkililerin iki çocuğun Birleşik Krallık'a gönderilmesini emreden 2009 yılının Nisan ayında verilen Temyiz Mahkemesi kararının icra edilmesini makul olarak talep etmeleri için gerekli ücret tedbirleri almadıklarına hükmederek, Sözleşme'nin 8. maddesinin (özel hayata ve aile hayatına saygı) ihlal edildiğine karar vermiştir. Mahkeme, özellikle, 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi ve Brüksel II. Tüzüğü'nün uygulanması kapsamında, çocukların görüşlerinin dikkate alınması gerekliliğine rağmen, karşı olmalarının geri gönderilmelerini önlemeyeceği görüşündedir.

López Guió / Slovakya

3 Haziran 2014

2009 yılının Mayıs ayında başvuranın Slovak uyruklu bir çocuğu olmuştur. Çocuğun annesi, 2010 yılının Temmuz ayında bir daha hiç geri dönmek üzere çocuğu İspanya'dan alıp Slovakya'ya götürene kadar, İspanya'da beraber yaşamışlardır. Annesinin ayrılışının ardından, babası Slovakya'da 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi kapsamında anne aleyhine çocuğunun İspanya'ya dönmesine yönelik dava açmıştır. Başvuran, bu davanın Slovakya Anayasa Mahkemesi kararınca keyfi olarak engellemesinden ve neticede çocuğuyla uzun bir süre iletişime geçmekten mahrum edilmesinden şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, çocuğunun İspanya'ya dönmesi için umumi mahkemeler tarafından önceden hazırlanan infaz edilebilir kararın ve nihai kararın iptal edilmesine sebep olan Anayasa Mahkemesi önünde başvurana görüşlerini sunma imkânı tanınmadığını gözlemlemiştir. Başvuran, görüşlerini sunmasına imkân tanınmaması bir yana, yargılamalardan haberdar bile edilmemiştir. Ayrıca Mahkeme, Anayasa Mahkemesi'nin davaya müdahalesinin diğer tüm iç hukuk yolları tükendiğinde gerçekleştirildiğini ve Slovakya'da çocuğun iadesine ilişkin yargılamalarda bu hukuk yollarının uygulanabilir olması üzerine ortada sisteme dayalı bir problem olduğunun anlaşıldığını gözlemlemiştir.

Blaga / Romanya

1 Temmuz 2014

Romanya ve Amerika vatandaşları olan başvuran ve eşinin 1998 ve 2000 doğumlu üç çocuğu bulunmaktadır. Anne, 2008 yılının Eylül ayında bir daha dönmek üzere çocukları Romanya'ya götürene kadar hep birlikte Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşamaktaydılar. Başvuran, özellikle, 2014 yılının Mart ayında çocukların velayetini yalnızca annesine veren Romanya mahkemelerinin 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi'nin hükümlerini, yalnızca çocukların Amerika'ya dönmeyi reddetmelerine dayanarak, yanlış yorumladıklarını iddia etmiştir.

Mahkeme, iç hukuk uyarınca karar verme mekanizmasının 8. maddenin usulü gerekliliklerini yerine getirmediği gerekçesiyle başvuranın aile hayatına saygı hakkına orantısız bir şekilde müdahale edildiğine hükmederek, Sözleşme'nin 8. maddesinin (aile hayatına ve özel hayata saygı) ihlal edildiğine karar vermiştir.

Hromadka ve Hromadkova / Rusya

11 Aralık 2014

Çek vatandaşı olan birinci başvuran 2003 yılında bir Rus vatandaşıyla evlenmiştir. Çift, Çek Cumhuriyeti'ne yerleşmiş ve 2005 yılında bir kızları olmuştur (ikinci başvuran). İki yıl sonra, başvuranın eşi boşanma davası açmış ve hem birinci başvuran hem de eşi çocuğun velayetini talep etmişlerdir. 2008 yılında, yargılamalar devam ederken, birinci başvuranın eşi, birinci başvuranın rızasını almadan çocuğu Rusya'ya götürmüştür. Birinci başvuran, Rus yetkililerin, kızıyla tekrar iletişim kurması için uygun tedbirleri almadıkları konusunda şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, söz konusu olaylar sırasında uluslararası çocuk kaçırmaya karşı ivedi bir şekilde cevap verilmesini güvence altına alan gerekli yasal çerçeveyi sağlamayarak Rusya'nın Sözleşme'nin 8. maddesi uyarınca pozitif yükümlülüğünü yerine getirmediğine hükmederek Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı). 2008 yılından itibaren çocuk Rusya'da yeni bir çevreye alıştığı ve birinci başvuranın kabul ettiği gibi, babasına dönmesinin çıkarlarına ters düşeceği gerekçesiyle, Mahkeme, birinci başvurana velayet veren Çek mahkemelerinin 2011 tarihli kararını tanımama ve icra etmemeye ilişkin Rus mahkemeleri kararının **Sözleşme'nin 8. maddesini ihlal etmediği** görüşündedir. Son olarak, Mahkeme, 2011 yılının Haziran ayından itibaren Rus yetkililer tarafından alınan diğer tedbirlere ilişkin olarak, Rus yetkililerin başvuranların aile yaşamlarını korumalarını ve geliştirmelerini sağlamak için kendilerinden makul olarak beklenebilecek bütün tedbirleri almadıklarına karar vererek **Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiğine** karar vermiştir.

R.S. / Polonya (no. 63777/09)

21 Temmuz 2015

Çocukları anneleri tarafından Polonya’da tutulan başvuran, Polonya mahkemelerinin, çocuklarının İsviçre’ye dönmesine ilişkin talebini değerlendirirken 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesini doğru bir şekilde uygulamadıklarını ileri sürmüştür. Gerçekte, Polonya’da boşanma davasında kararlarını velayete ilişkin karara dayandıran mahkemelerin, başvuranın çocukların Polonya’da kalıcı bir şekilde ikamet etmelerini hiçbir zaman kabul etmemesini ve çocukların o sırada kaldıkları ikamet yerlerinin İsviçre olduğunu dikkate almadıklarını iddia etmiştir.

Mahkeme, Sözleşme’nin **8. maddesinin ihlal** edildiğine karar vermiştir (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı). Bir bütün olarak davanın koşulları dikkate alındığında, Polonya’nın başvuranın aile hayatına saygı hakkını güvence altına almadığı düşünülmektedir. Mahkeme, özellikle, çocukların ebeveynleriyle birleşmesine ilişkin konularda, geçen sürenin çocuklar ve birlikte yaşamadıkları ebeveynleri arasındaki ilişkilerde geri dönülemez sonuçların doğmasına neden olabileceğinden acil olarak ele alınması gereken durumlarda bir tedbirin yeterliliğinin, uygulanmasının hızına bağlı olduğunu gözlemlemektedir. Başvuranın davasında, Mahkeme, Polonya Mahkemelerinin nihai karar vermeleri için geçen sürenin, durumun aciliyetini karşılamadığına hükmetmiştir. Ayrıca, ulusal yargılamalar sırasında veya Mahkeme önünde çocukların İsviçre’ye gönderilmesinin çıkarlarına aykırı olacağı gösterilmenin ötesinde ileri sürülmemiştir.

M.A. / Avusturya (no. 4097/13)

15 Ocak 2015

Başvuranın partneri, kızlarını 2008 yılının Şubat ayında ailenin yaşadığı İtalya’dan Avusturya’ya götürmüştür. Başvuran, Avusturya mahkemelerinin, kızının İtalya’ya gönderilmesine hükmeden İtalyan mahkemelerin iki kararını icra etmemeleri konusunda şikâyetçi olmuştur.

Mahkeme, özellikle ilk yargılama işlemlerinde Avustralyalı yetkililerin ivedi bir şekilde hareket etmediklerine ve usulü çerçevenin geri göndermeye ilişkin yargılamaların ivedi ve etkili bir şekilde yürütülmelerini sağlamadığına hükmederek, Sözleşme'nin **8. maddesinin ihlal edildiğine** (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) karar vermiştir. Özet olarak, başvuranın aile hayatına saygı hakkı etkili bir şekilde korunmamıştır.

G.S. / Gürcistan (no. 2361/13)

21 Temmuz 2015

Dava, başvuranın 2004 doğumlu oğlunun Ukrayna'ya gönderilmesi için Gürcistan'da başlatılan yargılama işlemlerine ilişkindir. Başvuranın önceki eşi, oğullarını 2010 yılında yaz tatilinin sonunda ailesiyle birlikte Gürcistan'da tutmaya karar vermiştir. Ancak, başvuran, Rusya'da yaşamakta ve sık sık oğlunu Gürcistan'da ziyaret etmektedir. Başvuran, özellikle Gürcü mahkemelerin oğlunun Ukrayna'ya geri göndermeyi reddetmeleri ve geri göndermeye ilişkin yargılamaların uzunluğu konularında şikayetçi olmuştur.

Mahkeme, Lahey Sözleşmesi uyarınca yerel mahkemeler önündeki karar verme sürecinin başvuranın aile hayatına saygı hakkına orantısız müdahale teşkil ettiğine karar vererek, **Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiğine** (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) karar vermiştir. Mahkeme, özellikle, Gürcü mahkemelerin geri göndermeye ilişkin yargılamalarda bilirkişi raporlarını ve diğer kanıtları incelemelerinde eksikliklerin olduğu kanaatindedir. Özellikle, çocuğun çıkarlarını tespit ederken, mahkemeler, çocuğun her iki ebeveynle iletişim eksikliği yaşadığı ve bu durumun anlaşılabilir olmadığı sonucuna varan sosyal çalışan ve psikolog raporlarını dikkate almamışlardır. Gerçekte, yaşamının ilk altı yılını Ukrayna'da geçirmiş olan çocuğun annesi olmaksızın velayet yetkisi olmayan babanın ailesiyle kalmasının çıkarlarına olup olmadığı ihtilaflıdır.

Henrioud / Fransa

5 Kasım 2015

Dava, başvuranın Fransa'ya anneleri tarafından götürülen çocuklarının İsviçre'ye gönderilmelerini sağlayamamasına ilişkindir. Başvuran, Fransız yetkililerin ne ihtilaf konusu yargılamalar sırasında gerekli titizliği gösterdiklerini ne de başvuranın çocuklarının İsviçre'ye gönderilmesi hakkını güvence altına almak için yeterli çaba gösterdiklerini ileri sürmüştür. Başvuran, ayrıca, temyiz başvurusunun kabul edilebilir olmadığı gerekçesiyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği konusunda şikayetçi olmuştur.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edilmediğine** karar vermiştir (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı). Mahkeme, özellikle, Temyiz Mahkemesi önünde başvuranın annenin İsviçre topraklarından ayrılmasına ilişkin yasağa karşı hiçbir aşamada itirazını dile getirmediğini belirtmiştir. Mahkeme, daha sonra, gönüllü müşterek davacı olan ve avukat tarafından temsil edilen başvuranın olayın zımnen kabulüne itiraz için gerekli bilgileri Temyiz Mahkemesine sunmadığı kanaatindedir. Ayrıca, Mahkeme, savcıya atfedilebilen resmi gerekçeler nedeniyle başvuranın temyiz talebinin reddedilmesinin başvuranı mahkemeye erişim hakkından mahrum bıraktığına hükmederek, **Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinin (adil yargılanma hakkı) ihlal edildiğine** karar vermiştir.

K.J. / Polonya (no. 30813/14)

1 Mart 2016

Bu dava, Polonya uyruklu bir vatandaşın ikamet ettiği ve çocuğunun doğduğu ve hayatının ilk iki yılını geçirdiği Birleşik Krallığa çocuğunun gönderilmesine ilişkin Polonya mahkemeleri önünde görülen yargılama işlemleri hakkında şikayetçi olmuştur. Polonya vatandaşı olan anne, Polonya'da tatil yapmak için 2012 yılının Temmuz ayında kızıyla birlikte Birleşik Krallık'tan ayrılmış ve geri dönmemiştir. Lahey Sözleşmesi uyarınca başlatılan yargılamalarda, Polonya mahkemeleri babanın kızının geri gönderilmesi talebini reddetmişlerdir.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiğine** (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) karar vermiştir. Mahkeme, özellikle, annenin Birleşik Krallık'a gönderilmesi

halinde kızının belirli tehlikelere maruz kalacağı iddialarını desteklemek yerine, yalnızca evliliklerinin sona erdiğine atıfta bulunduğu ve çocuğunun Birleşik Krallık'tan ayrılmasına izin verilmeyeceğinden korktuğunu bildirdiğini gözlemlemiştir. Ancak, Polonya Mahkemeleri, anneyle veya annesiz çocuğun Birleşik Krallık'ta alıştığı çevresine göndermenin kabul edilemez bir durumda bırakacağı sonucuna varmak için annenin sunduğu gerekçeleri yeterince ikna edici bulmuşlardır. Mahkeme, Polonya mahkemelerinin değerlendirmesinin yanlış olduğu kanaatindedir. İlk olarak, annenin Birleşik Krallık'a dönmesi için nesnel bir engel bulunmamaktadır. İkinci olarak, çocuğun Birleşik Krallık'a annesiyle birlikte dönmesinin çocuğun gelişimde olumlu bir etkiye sahip olmayacağını değerlendirirken, mahkemeler, bilirkişi ve psikolog raporlarında, kolayca adapte olabilen çocuğun fiziksel ve psikolojik sağlığının yerinde olduğuna, her iki ebeveynine de duygusal olarak bağlı olduğuna ve Polonya'ya ve Birleşik Krallık'a eşit olarak yakınlık hissettiğine ilişkin bulguları dikkate almamışlardır.

Çocuğu kaçıran ebeveyn tarafından yapılan başvurular

Eskinazi ve Chelouche / Türkiye

6 Aralık 2005 (kabul edilebilirliğe dair karar)

Evli olan ilk başvuran, o sırada 4 yaşında olan kızıyla (ikinci başvuran) Türkiye'yi kısa süreli ziyaret etmeye gelmiş; fakat sonradan kızın babasının onaylamamasına rağmen kızıyla birlikte Türkiye'de kalmaya karar vermiştir. Başvuran daha sonra boşanmak için dilekçe sunmuştur. Daha önce eşi ile kendisine ait olan velayet, boşanmadan sonra geçici olarak başvurana verilmiştir. İsrail'de yaşayan eşi ise, anneye çocuğu İsrail'e getirmesine yönelik hüküm veren, 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşme'si kapsamında yaptığı eylemi “yasal olmayan bir şekilde çocuğun alıkonması” olarak sınıflandıran Tel Aviv Haham Mahkemesi'ne boşanma davası açmıştır. Çocuğun İsrail'e dönüşü için yargılama süreci başlatılmıştır. Türk mahkemelerinin kararı çocuğun Lahey Sözleşmesi hükümleri gereğince geri dönmesine yönelik olarak neticelenmiştir. Çocuğun babası icra davası açmıştır. AIHM'in Mahkeme İçtüzüğü'nün 39. maddesi

(geçici tedbir³) kapsamında belirtilmiş olan geçici tedbir, kararın icrasının durmasıyla neticelenmiştir. Başvuranlar çocuğun İsrail'e geri gönderilmesinin özel ve aile yaşamlarına saygı haklarının ihlal edilmesi anlamına geleceğini öne sürmüşlerdir. İlk başvurana göre, çocuğun annesinden ayrılması ve dilini konuşamadığı, iletişim noktaları olmayan bir ülkeye gönderilmesi çocuğun yararına değildir. Ayrıca, başvuran kızının İsrail'e gönderilmesi durumunda, Türk mahkemelerinde boşanmaya ve diğer ilgili hususlara ilişkin sonradan Haham Mahkemesince alınacak kararlar gibi adil yargılanma hakkından devamlı olarak mahrum edilebileceğini belirtmektedir.

Mahkeme başvurunun **kabul edilemez** (açıkça dayanaktan yoksun) olduğu sonucuna varmıştır. Bir bütün olarak dava dosyasının ışığında, Mahkeme, İsrail merkezi yetkilileri çocuğun geri dönmesini talep ettikleri zamanda, bu çocuğun 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi'nin amaçlarına aykırı bir şekilde götürüldüğünü varsaymıştır. Türk yetkililerinin ne Lahey Sözleşmesi kapsamında ne de başvuruların İsrail'de maruz kalabilecekleri yargılama işlemlerinde eksiklikler bulunması ihtimalinin "adil yargılanmanın alenen reddine" yol açmaya eğilimli olmasına dayanarak talebi reddedebilecekleri herhangi bir önemli gerekçeleri bulunmamaktadır. Sözleşme'nin 8. maddesinin (özel ve aile hayatına saygı hakkı) Lahey Sözleşmesi'nin ışığında yorumlanması gerektiğini yineleyen Mahkeme önündeki tüm delilleri göz önünde bulundurarak, çocuğun İsrail'e geri götürülmesi hususunda karar verirken Türk yetkililerinin Sözleşme'nin 6. maddesi (adil yargılanma hakkı), ya da 8. maddesince güvence altına alınmış aile hayatına saygı hakkı kapsamında yükümlülüklerini ihlal ettiklerinin düşünülmemeyeceğine karar vermiştir.

Paradis ve Diğerleri / Almanya

4 Eylül 2007 (kabul edilebilirliğe dair karar)

³ Bu tedbirler, AİHM önündeki usullerde, tarafların ya da ilgili başka bir kişinin talebi üzerine ya da Mahkeme'nin kendi kararı üzerine [Mahkeme İçtüzüğü](#)'nün 39. Maddesi kapsamında taraflara ya da yargılama sürecinin işleyişine yönelik menfaatler göz önünde bulundurularak alınan tedbirlerdir. Ayrıca bk. ["Ara tedbirler"](#)e ilişkin tematik bilgi notu.

Almanya vatandaşı olan birinci başvuran, Kanadalı eşinden 1997 yılında ayrılmıştır. Kanada'da bir mahkeme, kendisine dört çocuğunun velayetini vermiş; ancak eşinin onayı olmadan onları Kanada'dan çıkaramayacağına karar vermiştir. 2000 yılının yazında Almanya'daki iki haftalık tatilinin ardından, başvuran, çocuklarını Kanada'ya geri götürmemiştir ve burada boşanma davası açarak tam velayet talep etmiştir. Daha sonra Kanada mahkemesi başvuranın eşine tam velayet vermiş ve Almanya temyiz mahkemesi birinci başvuranın çocukları babasına götürmesine hükmetmiştir. Bu karara başvuranın yaptığı çok sayıda itirazın ardından, Almanya bölge mahkemesi başvuranı çocuklarının nerede olduğunu açıklamaya zorlamak için başvuranın zorlayıcı tutukluluğuna karar vermiştir. Bu karara göre başvuran çocuklarını geri götürdükten sonra serbest kalacaktır. Birinci başvuranın itirazı reddedilmiş ve Federal Anayasa Mahkemesi başvuranın anayasal şikâyetini de kabul etmemiştir. Başvuran 2003 yılında altı aylık bir süre ile tutuklu kalmış ancak yine de çocuklarının yerini açıklamamıştır.

Mahkeme, başvuranın tutuklama kararına ilişkin şikâyetinin açıkça dayanaktan yoksun olması sebebiyle başvurunun **kabul edilemez** olduğunu beyan etmiştir. Mahkeme, özellikle, uluslar arası çocuk kaçırma olaylarının kamusal boyutları üzerine Lahey Sözleşmesi'nin öncelikli amacının, çocukların yaşam alanları olan ülkeye hızlı bir şekilde geri götürülmelerinin sağlanması ve yasadışı saklanmaya alışmalarının önlenmesi olduğunu belirtmiştir. Mevcut davada, Mahkeme, temyiz mahkemesinin çocukların geri getirilmesine hükmettiğinde çocukların zaten babalarından yaklaşık iki yıldır ayrı olduklarını ve bölge mahkemesinin birinci başvuranın tutukluluğuna karar verdiğinde de yaklaşık üç yıldır ayrı olduklarını kaydetmiştir. Dolayısıyla, çocukların yasa dışı saklanmalarını uzatmamak büyük önem taşımaktadır. Tutukluluğun en zorlayıcı tedbir olmasına rağmen birinci başvuran çocuklarını geri götürmemeye kararlıdır; bu kararlılığı çocuklarını yurt dışında saklanmaya götürmesinden de anlaşılmaktadır. Bu tür durumlarda, Mahkeme, bölge mahkemesinin zorlayıcı para cezasının sonuçsuz kalacağına dair kararını makul bulmuştur ve başvurana zorlayıcı tutukluluk cezası verilmesinin de orantısız olduğunu düşünmemektedir.

Maumosseau ve Washington / Fransa

15 Kasım 2007

Başvuranlar, Fransa'da yaşayan bir Fransız vatandaşı ve Amerika Birleşik Devletleri'nde 2000 yılında doğan, Fransa ve Amerika Birleşik Devletleri vatandaşı olan ve Amerika Birleşik Devletleri'nde babası ile yaşayan kızıdır. Dava, o sırada dört yaşında olan kız çocuğunun Amerika Birleşik Devletleri'ne geri götürülmesiyle, 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi'ni temel alan 2004 tarihli Fransa mahkemesi kararıyla ve çocuğun velayetini babasına veren ABD kararıyla ilgilidir. Yaşadığı yer ABD olan kız çocuğu, 2003 yılının Mart ayında annesi ile Fransa'ya tatile gitmiş, daha sonra annesi ABD'ye dönmeyerek kızıyla birlikte Fransa'da kalmaya karar vermiştir. Başvuran, başvurusunda, kızının ABD'ye dönmesinin çocuğun menfaatlerine aykırı olacağını ve çok küçük yaşta olması göz önünde bulundurulduğunda çocuğu katlanılamaz bir durumda bırakacağını belirtmiştir. Başvuran ayrıca 2004 yılının Eylül ayında kızının anaokuluna düzenlenen polis müdahalesinin, kızı üzerinde psikolojik etkiler bırakacağını iddia etmiştir.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edilmediğine** karar vermiştir. Mahkeme, çocuğun ABD'ye geri götürülmesi kararının gerekçelerine ilişkin, Fransa mahkemelerinin çocuğun "menfaatlerini" göz önünde bulundurarak, çocuğun alıştığı yaşam alanına derhal geri gönderilmesine karar verdiklerini belirtmiştir. Fransa mahkemeleri ayrıca aile durumunu detaylı olarak ve bir bütün halinde incelemiş, birçok farklı durumu da değerlendirmiş, menfaatlere yönelik dengeli ve makul bir değerlendirme yapmış ve sürekli çocuk için en iyi çözümün ne olacağını belirlemeye çalışmıştır. Mahkeme ayrıca Fransa mahkemelerinin çocuğun ABD'ye geri götürülmesine karar vermelerine sebep olan karar verme sürecinin adaletsiz olduğunun ya da başvuranların haklarını kullanmalarını engellediğinin düşünülmesi için bir gerekçe görememektedir. Ayrıca, çocuğun geri götürülmesi kararının icra koşullarına dair, Mahkeme, çocuğun anaokuluna yapılan polis müdahalesinin, çocuğun annesinin, altı aydan daha uzun bir süre boyunca icrası mümkün olan bir mahkeme kararına rağmen çocuğu gönüllü olarak babasına teslim etmeyi sürekli reddetmesinin bir sonucu olduğunu belirtmiştir. Polis müdahalesi başvuranın davasındaki gibi olayları çözmek için en uygun yol olmasa ve travmatik etkiler yaratma ihtimali olsa da, Mahkeme, bu müdahalenin;

görevli memurlara emir veren, yüksek bir karar verme sorumluluğu olan ve Devletin profesyonel bir hukuk görevlisi olan bir savcının gözetiminde gerçekleştirildiğini kaydetmiştir. Mahkeme ayrıca, kargaşada başvuruların tarafında yer alan kişilerin direnişi ile karşılaşan yetkililerin çocuğu zorla alıp götürmediklerini belirtmiştir.

Neulinger ve Shuruk / İsviçre

6 Temmuz 2010 (Büyük Daire)

İsviçre vatandaşı olan birinci başvuran, evlenip bir erkek çocuk sahibi olduğu İsrail'e yerleşmiştir. Başvuran, çocuğunun (ikinci başvuranın) babası tarafından, şiddetli din propagandalarıyla bilinen aşırı geleneksel bir topluluğa götürüleceğinden endişe ettiğinde, Tel Aviv Aile Mahkemesi çocuğun reşit olana kadar İsrail'den çıkmasını yasaklamıştır. Birinci başvurana geçici velayet verilmiş, ve ebeveynlik görevi anne ve babaya müşterek olarak verilmiştir. Babanın haklarına erişimi, tehditkar davranışları sebebiyle kısıtlanmıştır. Anne ve baba boşanmış ve birinci başvuran oğlu ile birlikte gizlice İsrail'den kaçmıştır. Son olarak, İsviçre Federal Mahkemesi birinci başvuranın oğlunu İsrail'e geri götürmesine hükmetmiştir.

Mahkeme, **çocuğun İsrail'e geri götürülmesi kararının icra edilmesi durumunda Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edileceğine** karar vermiştir. Mahkeme özellikle de İsrail'e geri götürülmesinin çocuğun yararına olacağına ikna olmamıştır. Çocuk zaten İsviçre vatandaşıdır ve yaklaşık dört yıl boyunca aralıksız yaşadığı bu ülkede düzgün bir yaşantı kurmuştur. Adaptasyon kapasitesinin yüksek olduğu bir yaşta (yedi yaşında) olmasına rağmen tekrar yerinin değiştirilmesi çocuk üzerinde muhtemelen ciddi sonuçlara yol açacaktır ve kendisi için daha yararlı olan durumun uygulanması gerekmektedir. Bu bağlamda, çocuğun kaçırılmasından önce babanın haklarına kısıtlamalar getirildiğinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Ayrıca çocuğun babası o tarihten bugüne kadar iki kez evlenmiş ve tekrar baba olmuştur; fakat kızına nafaka ödemeyi reddetmektedir. Mahkeme, anneye ilişkin ise, İsrail'e dönmeye zorlanmasının aile ve özel yaşamına saygı hakkına orantısız bir müdahale olacağı görüşündedir.

Sneersone ve Kampanella / İtalya

12 Temmuz 2011

Bu dava, Letonya'da annesi (birinci başvuran) ile birlikte yaşayan erkek çocuğunun (ikinci başvuran) İtalya'da yaşayan babasına geri götürülmesine ilişkin İtalyan mahkemelerinin kararı ile ilgilidir. Başvuranlar, söz konusu kararın çocuğun menfaatine aykırı olduğunu ve Letonya kanunları ile uluslar arası kanunları ihlal ettiğini iddia etmişlerdir. Başvuranlar ayrıca İtalya mahkemelerinin duruşmaları çocuğun annesinin yokluğunda yürüttüklerinden şikâyetçi olmuşlardır.

Mahkeme, **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme özellikle İtalyan mahkemeleri tarafından verilen kararların yetersiz gerekçelere dayalı olduğunu ve anne ile çocuk arasındaki bağları ani ve geri getirilemez biçimde koparmanın çocuk üzerinde kaçınılmaz olarak yaratacağı psikolojik travmaya değinmediğini belirtmiştir. Ayrıca bu mahkemeler çocuk ile babası arasında bir iletişim sağlamanın başka yollarını aramamışlardır.

M.R. ve L.R. / Estonya (başvuru no 13420/12)

4 Haziran 2012 (kabul edilebilirliğe dair karar)

Başvuranlar, babası 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi'ne dayanarak kendisinin İtalya'ya dönmesini sağlamaya çalışan bir kız ve onun annesidir. Başvuranlar Estonya'da gittikleri tatillerinden sonra İtalya'ya dönmemişlerdir. Başvuranlar, Estonya mahkemeleri önündeki yargılamalardan ve çocuğun İtalya'ya dönmesine hükmeden kararlardan şikâyetçi olmuşlardır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Mahkeme İçtüzüğü'nün 39. maddesi (geçici tedbirler⁴) kapsamında, Estonya Hükümeti'nden yargılamalar derdest durumdayken çocuğun geri götürülmemesini istemiştir.

Mahkeme, başvurunun kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun) olduğuna karar vermiştir. Mahkeme özellikle, çocuğun annesinin İtalya'ya dönemeyeceği yönündeki

⁴ Bk. yukarıda 3. dipnot

savlarını reddederken Estonya makamlarının takdir yetkisi sınırlarını aşmadıklarını belirtmiştir. Ayrıca bu makamların çocuğun İtalya'ya dönmesine hükmederken dayandıkları gerekçelerin keyfi olduğunu belirten ya da söz konusu menfaatler arasında adil bir denge kurmadıklarını gösteren bir durum da bulunmamaktadır. Mahkeme ayrıca Mahkeme İçtüzüğü'nün 39. maddesi kapsamında Estonya Hükümeti üzerindeki geçici tedbirlerin de kaldırılmasına hükmetmiştir.

B. / Belçika (no. 4320/11)

10 Temmuz 2012

Bu dava, çocuğun annesinin, babasıyla ya da ABD mahkemeleriyle anlaşma yapmadan çocuğu Belçika'ya götürdükten sonra çocuğun ABD'ye geri dönmesi için verilen bir kararla ilgilidir. Başvuranlar, anne ve çocuk, özellikle çocuğun ABD'ye geri gönderilmesinin çocuğu annesinden mahrum bırakacağını ve kendisini tahammül edilemeyecek bir duruma sokacağını öne sürmüşlerdir. AİHM, [Mahkeme İçtüzüğü](#)'nün 39. maddesi (geçici tedbirler⁵) kapsamında Belçika Hükümeti'nden, mahkeme önünde derdest durumda olan yargılamalar süresince çocuğu ABD'ye geri göndermemesini talep etmiştir.

Mahkeme **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, özellikle Belçika mahkemelerinin çocuğun ABD'ye dönmesine hükmederken, babasına dönmesinin taşıyacağı riskleri yeterince değerlendirmemiş olduklarını; ayrıca aradan geçen zaman ile çocuğun Belçika'ya alışma sürecini de göz önüne almaları gerektiğini belirtmiştir. Mahkeme, ayrıca karar nihai⁶ olana ya da Mahkeme bu bağlamda başka bir karar verene kadar Belçika Hükümeti'ne Mahkeme İçtüzüğü'nün 39. maddesi uyarınca uygulanan geçici tedbirlerin sürdürülmesine hükmetmiştir.

⁵ Bk. yukarıda 3. dipnot

⁶ Bu karar, [Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi](#)'nin 44 § 2. maddesinde belirtilen şartlar ile, 19 Kasım 2012 tarihinde nihai olacaktır.

X / Letonya (no. 27853/09)

26 Kasım 2013 (Büyük Daire)

Bu dava, bir kız çocuğunun, 3 yıl 5 aylık iken annesi ile birlikte ayrıldığı memleketi olan Avustralya'ya geri götürülmesine yönelik, 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi'ne dayanan işlemler ve annenin Letonya mahkemelerinin kararlarının Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamında özel ve aile yaşamına saygı hakkını ihlal ettiğine dair şikâyeti ile ilgilidir.

Mahkeme **Sözleşme'nin 8. maddesinin** (özel ve aile hayatına saygı hakkı) **ihlal edildiğine** karar vermiştir. Mahkeme, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi'nin uyumlu bir biçimde birlikte uygulanması gerektiği ve çocuğun menfaatlerinin öncelikli tutulması gerektiği görüşündedir. Mevcut davada, Letonya mahkemelerinin, çocuğun Avustralya'ya dönmesinin kendisi için "ciddi bir risk" taşıdığı iddiasını göz ardı ederek Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesinin gerekliliklerine uymadıklarını gözlemlemiştir.

Rouiller / İsviçre

22 Temmuz 2014

Bu dava, boşandıktan sonra oturma izni alan anne tarafından iki çocuğunun Fransa'dan İsviçre'ye getirilmesi hakkındadır. Başvuran, İsviçre mahkemelerinin kararıyla çocuklarının Fransa'ya geri gönderilmesinin Sözleşme'nin 8. maddesini (özel hayata ve aile hayatına saygı) ihlal ettiği konusunda şikayetçi olmuştur. Çocukları onunla birlikte İsviçre'de yaklaşık iki yıl yaşamışlardır ve başvuran, İsviçre mahkemelerinin çocukları geri göndermek için 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi'ni uygulamakta hatalı olduklarını ileri sürmüştür. Ayrıca, başvuran çocukların fikrinin yeterince dikkate alınmadığını eklemiştir.

Mahkeme, Sözleşme'nin 8. maddesinin (aile hayatı ve özel hayata saygı) ihlal edilmediğine karar vermiştir. Temyiz başvurularına bakan Kanton ve Federal mahkemeler

gibi, Mahkeme, çocukların anneleri tarafından İsviçre'ye götürülmelerinin yanlış olduğuna ve Lahey Sözleşmesi'nin çocuklara yaşamak istedikleri yerde yaşama özgürlüğü tanımadığına hükmetmiştir. Bu nedenle, çocuklardan birinin İsviçre'de kalmak isteme nedenleri, istisnai durumların katı bir şekilde yorumlanması gerektiğini göz önüne alarak, Lahey Sözleşmesi'nin 13. maddesinde öngörüldüğü şekilde bir çocuğun geri gönderilmesine ilişkin istisnalardan birinin uygulanmasını gerekçelendirmeye yeterli değildir.

Gaitani / İsviçre

9 Eylül 2014

Kosova Cumhuriyeti vatandaşı olan başvuran, iki çocuğu ve babalarıyla birlikte "Makedonya Cumhuriyeti'nde" ikamet etmektedir. 2005 yılının Kasım ayında, başvuran, çocukların babalarından ayrılmış ve çocuklarıyla birlikte Kosova'da yaşamak üzere ailesinin yanına gitmiştir. Başvuran daha sonra bir İtalyan vatandaşıyla evlenmiş ve İsviçre'ye yerleşmiştir. 2006 yılında, çocukların babası, çocukların Makedonya Cumhuriyetine gönderilmesi için harekete geçmiştir. Başvuran, özellikle, çocuklarının söz konusu ülkeye zor kullanılarak götürülmesinden şikayetçi olmuştur. Başvuran, ayrıca, Federal Mahkemenin, alt mahkemenin belirttiği süre sınırına riayet edilmesine rağmen, başvuranın itirazının süre sınırı dışında yapıldığına ilişkin kararı hakkında şikayetçi olmuştur.

Mahkeme, çocukların Makedonya Cumhuriyetine gönderilmeleri kararının orantısız olmadığına hükmederek, Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edilmediğine (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) karar vermiştir. Özellikle, yetkili makamların çocukların görüşlerini yeterince dikkate alıp almadıkları sorusuna ilişkin olarak, davanın koşulları dikkate alındığında, Mahkeme, temyiz mahkemesinin geri gönderilmeye karşı özellikle başvuranın oğlunun dile getirdiği itirazı dikkate almayı reddettiği için eleştirilemeyeceği kanaatinde. Bu nedenle, iç hukuk uyarınca karar verme mekanizmasında Sözleşme'nin 8. maddesinin usulü gereklilikleri yerine getirilmiştir. Ayrıca, Mahkeme, mahkemeye

erişimin olmadığı konusunda Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinin ihlal edildiğine (adil yargılanma hakkı) karar verir.

Phostira Efthymiou ve Ribeiro Fernandes / Portekiz

5 Şubat 2015

Bu dava, ikinci başvuranın kızı olan birinci başvuranın ikamet yeri olan Kıbrıs'a geri gönderilmesine ilişkin usul hakkındadır. Çocuğun geri gönderilmesi, babası tarafından talep edilmiş ve Portekiz Temyiz Mahkemesi söz konusu talebi uygun bulmuştur. İlgili mahkeme, çocuğun Portekiz'de kalmasının 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi'nin amaçlarına aykırı olduğuna ve çocuğun Kıbrıs'a gönderilmesinin söz konusu Sözleşme çerçevesinde çocuğu önemli bir tehlike altına sokmayacağına karar vermiştir. Başvuranlar, yerel mahkemelerin çocuğun Kıbrıs'a geri gönderilmesine karar vermeleri nedeniyle aile hayatına saygı haklarının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Mahkeme, çocuğun Kıbrıs'a gönderilmesine ilişkin kararın icra edilmesi halinde, Sözleşme'nin 8. maddesinin (aile hayatına ve özel hayata saygı) ihlal edilmiş olacağına karar vermiştir. Mahkeme, özellikle, iç hukukta karar verme sürecinin, Kıbrıs'taki durum hakkında bilgi yokluğunu ve annesinden ayrı kalması halinde çocuğun yaşayacağı tehlikeleri göz önüne alarak, 8. maddede öngörülen usulü gereklilikleri karşıladığına karar vermiştir.

Basın İrtibat:

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08